

Omvärldsbevakning Maj 2024

Säkerhet och beredskap

Västra Götalandsregionen

Verksamhet & Säkerhetskydd

Regeringskansliet

Arbetet med att stärka Sveriges säkerhet

Regeringen har nyligen presenterat tre nya nationella strategier för ökad trygghet och säkerhet i Sverige. Det handlar om en strategi för ett stärkt arbete mot våldsbejakande extremism och terrorism, en strategi mot organiserad brottslighet och en strategi med fokus på sociala brottsförebyggande åtgärder.

Säkerhetspolisen

Fortsatt allvarligt säkerhetsläge

Den bild som över tid har målats upp av Sverige som islamfientligt har varit hotdrivande och bidrog till att Sverige förra året gick från att vara ett legitimt mål till att ses som ett mer prioriterat mål. Vi kan samtidigt konstatera att Sverige just nu inte står i samma fokus för våldsbejakande extremisters propaganda som förra året, säger Fredrik Hallström, operativ chef vid Säkerhetspolisen.

Läget i omvärlden och händelser i Sverige påverkar våldsbejakande extremister som Säkerhetspolisen följer och kan även bidra till en ökad aktivitet där en mängd olika åsikter manifesteras. Säkerhetspolisen kan konstatera att konflikterna i Mellanöstern kan leda till en fortsatt ökad polarisering och i förlängningen risk för våld.

FOI

Ekonomiska sår-barheter mot Kina kartlagda

Bismuth, gallium, germanium, magnesium, grafit, volfram och sällsynta jordartsmetaller är centrala metaller som lyfts fram i rapporten, bland annat kopplat till EU:s gröna omställning. Kina står för 70–95 procent av världshandeln av dessa metaller och kontrollerar ofta både utvinning och förädling. Det förstärker Kinas dominerande roll inom produktion av varor som solceller, elbilsbatterier och vindturbiner

– Det direkta statliga inflytandet är tydligt inom halvledarindustrin och energisektorn, där det ofta är stora statliga aktörer som investerar. Nyetablering av batterifabriker domineras av privata företag. Där handlar det mer om företag som växt sig internationellt konkurrenskraftiga genom inhemsk industripolitik och diskriminering av utländska företag i Kina, säger Tobias Junerfält.

Så kan sjukvårdens förmåga att hantera CBRN-händelser förbättras

Förkortningen CBRN står för kemiska, biologiska, radiologiska, och nukleära ämnen och det är ämnen som kan leda till ett stort antal skadade och döda om de sprids bland människor, antingen till följd av en olyckshändelse eller efter ett väpnat angrepp.

I sin slutrapport till Socialstyrelsen har FOI:s forskare nu tagit fram flera rekommendationer för bland annat skyddsutrustning och behov utbildning och övning inom sjukvården för att kunna hantera en händelse med farliga ämnen.

– Vi har även tittat på frågor som behov av tillgång till saneringsmedel för vanligt förekommande industrikemikalier och kemiska stridsmedel samt hantering av kontaminerade avlidna, säger Lillemor Örebrand, en av forskarna bakom studien.

Verksamhet & Säkerhetskydd

Förebygg kriminalitet på arbetsmarknaden genom upphandling

Arbetslivskriminalitet är ett allvarligt samhällsproblem som drabbar såväl arbetstagare och företag, som statsfinanserna. Företag som följer lagar och regler riskerar att konkurreras ut av oseriösa aktörer. I den här vägledningen visar vi hur upphandling genom användning av avtalsvillkor och fördjupade kontroller kan förebygga brottsligheten.

Ekobrottsmyndighetens vägledning presenterar hur upphandling genom användning av avtalsvillkor och fördjupade kontroller kan användas för att förebygga arbetslivskriminalitet.

Checklista: Så undviker du oseriösa aktörer

Oseriösa aktörer använder företag som ett brottsverktyg för att få förmåner och rättigheter de inte har rätt till. Det kan handla om offentliga eller privata kontrakt, tillstånd av olika slag eller ekonomiskt stöd. De betalar inte in rätt skatter eller avgifter, levererar inte rätt kvalitet, lever inte upp till sina tillstånd, och deras anställda får inte rätt löner. Detta skapar en osund konkurrens.

Det sker varje år offentliga upphandlingar av varor och tjänster för mer än 800 miljarder kronor i Sverige. Checklistan kan vara ett stöd för dig som behöver riskbedöma dina leverantörer för att säkerställa att skattemedel endast hamnar hos seriösa företag och aktörer. Den riktar sig till dig som är inköpare eller upphandlare inom såväl privat som offentlig sektor.

Fem fördelar med inbyggd säkerhet- nytt stöd ska hjälpa till och trygga svenska städer mot aktörsdrivna hot

Den svenska vägledningen bygger på EU-kommissionens handlingsplan Protection of Public Spaces. I den har man slagit fast att människor behöver vara både säkra och trygga, att säkerheten behöver byggas in, och inte klistras utanpå – och att man uppnår det genom att säkerhet inkluderas tidigt, proportionerligt och med helhetssyn.

I den nya svenska vägledningen är detta genomgående principer. Vägledningen tar också fasta på att ju tidigare säkerhet inkluderas, desto större blir möjligheterna till flexibla, smarta och billiga lösningar.

I vägledningen finns det aktuella kunskapsläget om aktörsdrivna hot och en introduktion till konceptet inbyggd säkerhet. Vägledningen ger också råd kring riskhanteringsprocesser och presenterar övergripande strategier och konkreta verktyg för sårbarhetsökning och skydd.

Verksamhet & Säkerhetskydd

SPAR STATENS
PERSONADRESSREGISTER

Skatteverket tar helhetsgrepp över SPAR

Sedan 2009 är Skatteverket huvudman och personuppgiftsansvarig för Statens personadressregister (SPAR) och sedan dess har vissa av SPARs tjänster utförts av extern part.

I maj 2022 fattade Skatteverkets styrelse beslut om att hela SPARs verksamhet ska hanteras inom Skatteverket och att det ska ske från och med att nuvarande avtal med extern part löper ut i juni 2024.

Det finns flera motiv till att Skatteverket beslutat att ta hem SPAR i sin helhet. Exempelvis, utifrån det rådande omvärldsläget, ser vi ett behov av att säkerställa egen rådighet över information och data, liksom försörjningen av grunddata till SPARs kunder och samhället i stort.

**KAMMARRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Avdelning 04

SAKEN

Rätt att ta del av allmän handling

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten bifaller överklagandet och beslutar att Kommunstyrelsen i Salems kommun ska lämna ut den begärda handlingen. står fast vid sin begäran om att få ta del av den begärda e-postloggen i omaskerat skick och för fram bl.a. följande. En e-postlogg är enligt fast praxis en allmän handling oavsett vad den innehåller. Högsta förvaltningsdomstolen har konstaterat att tystnadsplikten som framgår av 3 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen, TF, inte påverkar en myndighets skyldighet att lämna ut en e-postlogg (HFD 2017 not. 19).

svt NYHETER

Ryssland storsatsar på internationella studenter – kopplas till underrättelsetjänster

Ryssland storsatsar på utländska studenter. Något som enligt den estniska säkerhetspolisen öppnar för Kreml att rekrytera till underrättelsetjänster.

– Ryssland har fått svårare att rekrytera utomlands. Det mesta av rekryteringsarbetet görs på rysk mark, säger Marta Tuul, presstalesperson på estniska säkerhetspolisen, Kapo

Antalet gratisplatser på ryska universitet har ökat markant sedan landets påbörjade sin fullskaliga invasion av Ukraina. I fjol erbjöds 30 000 gratis platser för utländska studenter. En ökning med ungefär 67 procent från 2021 då landet tog emot 18 000 gratisstudenter. Tidigare i maj undertecknade president Vladimir Putin [ett dekret](#) om att Ryssland till 2030 ska öka antalet utländska studenter på ryska lärosäten till minst en halv miljon.

Verksamhet & Säkerhetskydd

André Catry

Rådgivare | Prisbelönt författare | Keynote speaker

Säkerhetskultur

Det är viktigt att både TRV och Microsoft, liksom alla organisationer, lär sig av tidigare händelser för att stärka sin säkerhetskultur. Samarbete och öppen kommunikation kommer att vara avgörande för att bygga en starkare och mer robust infrastruktur.

I rapporten beskrivs att om Microsoft hade infört automatisk nyckelrotation samt varningar för åldrande nycklar, skulle MSA-nyckeln från 2016 inte varit användbar 2023. Felet som tillät konsumentnycklar att autentisera till företagskunddata, samt bristen på detektion och åtgärder, gjorde att intrånget blev större och påverkade flera myndigheter och företagskunder. Om Microsoft hade implementerat varningar för förfalskade tokens och haft starkare säkerhetskontroller, kunde intrånget ha upptäckts och stoppats. När Utrikesdepartementet larmade Microsoft saknade de loggar för att fastställa nyckelstöldens detaljer.

BLEEPINGCOMPUTER

Russian hackers use new Lunar malware to breach a

Security researchers discovered two previously unseen backdoors dubbed LunarWeb and LunarMail that were used to compromise a European government's diplomatic institutions abroad.

The pieces of malware have been used to breach the Ministry of Foreign Affairs of a European country with diplomatic missions in the Middle East and have been active since at least 2020.

Researchers at cybersecurity company ESET believe that the backdoors may be connected to the Russian state-sponsored hacker group Turla, although attribution has medium confidence at this point.

Aktuell Säkerhet

Högt intresse för återställningsförmåga – men svag beredskap för NIS2

I en färsk Norstat-undersökning har ansvariga för it och it-säkerhet svarat på återställningsförmågan efter cyberattacker i deras företag. Där svarar 64 procent av de svenska tillverkningsföretagen och 66 procent av företagen inom bank och finans att ledningen visar tillräckligt intresse för återställningsförmågan efter en cyberattack. Inom finans är det framförallt vd:n som anges som ansvarig för återställningsförmågan hos företaget.

Verksamhet & Säkerhetsskydd

Källor:

[Arbetet med att stärka Sveriges säkerhet - Regeringen.se](#)

[Fortsatt allvarligt säkerhetsläge - Säkerhetspolisen \(sakerhetspolisen.se\)](#)

[Ekonomiska sår-barheter mot Kina kartlagda - Totalförsvarets forskningsinstitut - FOI](#)

[Så kan sjukvårdens förmåga att hantera CBRN-händelser förbättras - Totalförsvarets forskningsinstitut - FOI](#)

[Förebygg arbetslivskriminalitet | Ekobrottsmyndigheten](#)

[vagledning-forebygg-arbetslivskriminalitet-genom-upphandling.pdf \(ekobrottsmyndigheten.se\)](#)

[Checklista: Undvik oseriösa aktörer | Ekobrottsmyndigheten](#)

[Fem fördelar med inbyggd säkerhet – nytt stöd ska hjälpa till att säkra och trygga svenska städer mot aktörsdrivna hot \(msb.se\)](#)

[Skatteverket tar helhetsgrepp över SPAR - 2023 \(statenspersonadressregister.se\)](#)

[KR_Stockholm_2175_24.pdf \(allmanhandling.se\)](#)

[Ryssland storsatsar på internationella studenter – kopplas till underrättelsetjänster | SVT Nyheter](#)

[Säkerhetskultur | LinkedIn](#)

[Russian hackers use new Lunar malware to breach a European govt's agencies \(bleepingcomputer.com\)](#)

[Högt intresse för återställningsförmåga – men svag beredskap för NIS2 - Aktuell Säkerhet \(aktuelsakerhet.se\)](#)